SumResearch
Urban Consultancy

1864 Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan Hoeilaart

Bijlage : begrippenlijst

BIJLAGE: BEGRIPPENLIJST

Begrippen aangeduid met een asterisk (*) komen voor in de begrippenlijst van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen of het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan Vlaams-Brabant, en zijn daaruit overgenomen of deels overgenomen.

Afbakening *

Dit is de precieze aanduiding van gebieden waar een specifiek beleid van toepassing is. De afbakening gebeurt in een afbakeningsproces waarin alle betrokkenen samenwerken.

Agrarische structuur *

Het samenhangend geheel van gebieden die het duurzaam functioneren van de landbouw verzekeren. Agrarische structuur is aldus een ruimtelijk begrip.

Ankerplaats

Een ankerplaats is een gebied dat behoort tot de meest waardevolle landschappelijke plaatsen, dat een complex van gevarieerde erfgoedelementen is die een geheel of ensemble vormen, dat ideaaltypische kenmerken vertoont vanwege de gaafnheid of representativiteit , of ruimtelijk een plaats inneemt die belangrijk is voor de zorg of het herstel van de landschappelijke omgeivng

Baken *

Visuele blikvanger die dikwijls fungeert als oriënteringspunt in het landschap.

Beekvallei

Het min of meer vlak en overstroombaar gebied waarbinnen een beek stroomt

Bereikbaarheid *

Bereikbaarheid is de relatieve kwaliteitsmaat van een gebied die de afgewogen reisweerstand naar al de erop betrokken overige gebieden weergeeft. Anders gesteld is bereikbaarheid het gemak waarmee een plaats of een voorziening kan worden bereikt.

Bebouwde ruimte*

De bebouwde ruimte heeft betrekking op die gebieden waar de bebouwing overheerst los van de bestemming of de activiteiten die er worden uitgevoerd.

Bebouwd perifeer landschap*

Het bebouwd perifeer landschap is een gebied waar de onbebouwde ruimte nog in belangrijke mate aanwezig is, maar die een versnipperd voorkomen heeft als gevolg van een uitwaaiering van allerhande functies en activiteiten. In een bebouwd perifeer landschap komt de bebouwing voor als fragmenten in een ongedefinieerd patroon van allerhande types van bebouwing (linten, hoofddorpen, woonkernen, verkavelingen, ...) en infrastructuren (wegen, spoorlijnen, hoogspanningsleidingen...). bebouwd perifeer landschap is een beleidsmatig begrip.

Bindende bepaling *

De bindende bepalingen van een ruimtelijk structuurplan zijn de spil tussen de in het richtinggevend gedeelte uitgewerkte gewenste ruimtelijke structuur en de realisatie ervan. De functie van de bindende bepalingen bestaat erin het dwingend karakter aan te geven voor de uitvoering van het ruimtelijk structuurplan via uitvoerende instrumenten.

Bosstructuur*

De bosstructuur maakt deel uit van de natuurlijke structuur en bestaat uit het samenhangend geheel van gebieden waar bossen omwille van socio-economische (productie, educatie, recreatie), ruimtelijk (buffering, structuurbepalend vermogen) en ecologische doelstellingen (schermfunctie, natuurfunctie) met het oog op het duurzaam functioneren van de bossen worden behouden en ontwikkeld. De bosstructuur is aldus een ruimtelijk begrip.

Buitengebied*

Het buitengebied is - op het niveau van Vlaanderen bekeken - het gebied waarin de open (onbebouwde) ruimte overweegt en waar een buitengebiedbeleid wordt gevoerd. Elementen van bebouwing en infrastructuur kunnen plaatselijk overwegen. Buitengebied is een beleidsmatig begrip.

Categorisering van het wegennet*

De categorisering van het wegennet is gebaseerd op het prioriteit geven aan ofwel de bereikbaarheid ofwel de leefbaarheid. Er wordt uitgegaan van de gewenste functie van de weg. De categorisering wordt niet gebaseerd op de beheerder of op het huidige profiel van de weg.

Concept*

Een concept is de visuele uitwerking van een beleidsvisie of van beleidsdoelstellingen.

Buffering *

Het van elkaar afschermen van twee of meer functies of activiteiten hetzij door ze op een zeker afstand van elkaar te houden, hetzij door het aanbrengen van een andere functie of activiteit ertussen, bijvoorbeeld een groenscherm tussen een bedrijventerrein en een woonwijk.

Deelruimte *

Een deelruimte is een onderdeel van de gemeente zonder vast omlijnde grenzen, dat zich onderscheidt van andere delen door eigen kenmerken, potenties en knelpunten en waarin een samenhangend ruimtelijk beleid gevoerd wordt.

Deelstructuur *

Een deelstructuur handelt over de samenhang tussen dezelfde functionele ruimten verspreid over het hele plangebied. De deelstructuren verbinden enerzijds de deelruimten, anderzijds lopen ze er doorheen. Er worden verschillende deelstructuren onderscheiden: de nederzettingsstructuur, de openruimtestructuur, de toeristisch-recreatieve structuur, de ruimtelijk economische structuur en de verkeersstructuur.

Dorpskern*

Het begrip "dorpskern" wijst op de morfologische kern van een nederzetting, los van de beleidsmatiege benadering (hoofddorp, woonkern, kern-in-het-buitengebied). Het betreft veelal het meest historische gebied dat in vele gevallen wordt gekenmerkt door het gegroepeerd voorkomen van centrumfuncties (kerk, dorpsschool,..) waarrond woonwijken ontwikkeld zijn.

Draagkracht van de ruimte *

Het vermogen van de ruimte om, nu en in de toekomst, menselijke activiteiten op te nemen zonder dat de grenzen van het ruimtelijk functioneren worden overschreden.

Duurzame ontwikkeling * : de ontwikkeling die voorziet in de behoefte van de huidige generatie zonder daarmee voor de toekomstige generaties de mogelijkheden in gevaar te brengen om ook in hun behoefte te voorzien. Dit begrip is ontleend aan de Agenda 21 van de Verenigde Naties.

Duurzame ruimtelijke ontwikkeling *

Duurzame ruimtelijke ontwikkeling is de vertaling van het begrip duurzame ontwikkeling naar het ruimtelijk beleid toe. Dit wordt in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen als uitgangshouding genomen voor het formuleren van de visie op de ruimtelijke ontwikkeling van Vlaanderen. Dit is een ruimtelijke ontwikkeling gebaseerd op draagkracht en kwaliteit voor de vrijwaring van een leefbare ruimte voor de volgende generaties, zonder de aanspraken van de huidige generaties te hypothekeren.

Ecologische infrastructuur *

De ecologische infrastructuur bestaat uit natuur- en bosgebieden die niet tot grote eenheden natuur in ontwikkeling, natuurverbindingsgebied of natuurverwevingsgebied behoren, de kleine landschapselementen (taluds, holle wegen, houtkanten, bomenrijen, bronnen, poelen, rietkragen,...) en uit de natuur in de stedelijke omgeving of in de kernen van het buitengebied.

Frictieleegstand *

De leegstand die noodzakelijk is om de woningmarkt naar behoren te doen functioneren.

Gebiedsgericht beleid*

Beleid dat zich richt op de ruimtelijke kenmerken van een bepaald gebied.

Groene vinger

Een smalle openruimtecorridor die doodloopt binnen de bebouwde ruimte.

Hoevetoerisme*

De vorm van toerisme die geïntegreerd is in een actief agrarisch bedrijf.

Hoofddorp*

Hoofddorpen zijn nederzettingskernen, die samen met de woonkernen, in het buitengebied van structureel belang zijn binnen de provinciale nederzettingsstructuur. Hoofddorp is een beleidsmatig begrip. Een hoofddorp staat in voor het opvangen van de taakstelling inzake bijkomende woningen voor de gemeente. Aan een hoofddorp kan een bijkomend lokaal bedrijventerrein voorzien worden.

Illegale woning of constructie

- Woning of constructie die na de allereerste, definitieve vaststelling van het gewestplan waarbinnen zij gelegen zijn, werden gebouwd zonder geldige stedenbouwkundige (voorheen bouw-)vergunning.

- Woning of constructie die na de inwerkingtreding van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening, maar voor de allereerste, definitieve vaststelling van het gewestplan zijn gebouwd, en waarvan de overheid niet kan aantonen door enig bewijsmateriaal dat de constructie of woning in overtreding werd opgericht.

Inbreiding*

De functionele of morfologische verdichting van het bebouwde weefsel.

Informatief gedeelte*

Het informatief gedeelte van een ruimtelijk structuurplan beschrijft de bestaande ruimtelijke structuur en trends. Deze vormt de basis voor het richtinggevend gedeelte.

Kernversterkend beleid*

Het beleid dat vooropgesteld wordt voor de kernen van het buitengebied met het oog op de kwalitatieve versterking en vernieuwing van de kernen en het ruimtelijk functioneren ervan. Het kernversterkend beleid is noodzakelijk om de uitbreiding en uitwaaiering van kernen tegen te gaan. Het kernversterkend beleid houdt maatregelen in voor een attractieve woonfunctie, een gedifferentieerde woningvoorraad, het behoud van de economische dynamiek, het behoud van de voorzieningen, de leefbaarheid, de bereikbaarheid en de ruimtelijke kwaliteit in het algemeen.

Kleine landschapselementen*

Kleine landschapselementen zijn de strook-, lijn- en puntvormige elementen in het landschap zoals bomenrijen, hagen, weidepoelen, geïsoleerde bomen, …

Kleinhandel*

Kleinhandel wordt gedefinieerd als 'het wederverkopen op gewone wijze in eigen naam en voor eigen rekening van goederen aan verbruikers en kleine verbruikers', zonder deze goederen een behandeling te doen ondergaan. De kleinhandel kan zich ruimtelijk uitdrukken in verschillende types: Winkels, baanwinkels, grootwarenhuizen, shoppingcentra, discounts, … . Het

onderscheid in ruimtelijke types wordt onder meer bepaald door de ligging, het aangeboden assortiment, de vorm van beheer en het voorkomen.

Kleinhandel is van regionale schaal wanneer deze voldoet aan de wet betreffende de vergunning van handelsvestigingen van 13 augustus 2004.

Landschap*

Het landschap is de resultante van de dynamische wisselwerking tussen de fysische omstandigheden (het abiotisch en biotisch milieu) en de menselijke activiteiten.

Lijninfrastructuur*

Lijninfrastructuur is het geheel van verkeersinfrastructuur en haar omgeving bedoeld voor verkeer en vervoer van mensen, goederen en berichten. Het omvat wegen, kanalen en spoorwegen maar ook pijpleidingen, elektriciteitsleidingen en infrastructuur t.b.v. telecommunicatie.

Lintbebouwing*

Lintbebouwing bestaat uit vrijwel aaneengesloten bebouwing langs wegen, waarbij achterliggende gronden onbebouwd blijven.

Lokaal bedrijf*

Een lokaal bedrijf is een be- en verwerkend bedrijf (inclusief tertiaire dienstverlening) dat een verzorgend karakter heeft ten aanzien van de omgeving, dat wat schaal betreft aansluit bij de omgeving (schaal van de kern, schaal van het stedelijk gebied,...) en beperkt is van omvang.

Lokaal bedrijventerrein*

Een lokaal bedrijventerrein is een bedrijventerrein uitsluitend bestemd voor lokale bedrijven.

Natuurlijke structuur*

De natuurlijke structuur is:

- het samenhangend geheel van de rivier- en beekvalleien, de grotere natuur- en boscomplexen en de andere gebieden, waar de voor de natuur structuurbepalende elementen en processen tot uiting komen;

- de ecologische infrastructuur gevormd door lijn-, punt- en vlakvormige natuurelementen, door kleinere natuur- en boscomplexen en door parkgebieden.

Natuurverbindingsgebied*

Een natuurverbindingsgebied is een aaneengesloten gebied:

- waar de natuurfunctie ondergeschikt is aan de andere functies, waar andere functies (doorgaans landbouw, bosbouw,...) als hoofdgebruiker voorkomen en de natuur als nevengebruiker;
- waar de biologische waarde bepaald wordt door de aanwezigheid van kleine landschapselementen;
- waar de biologische waarde kan toenemen door de ontwikkeling van kleine landschapselementen;
- dat een verbinding realiseert tussen grote eenheden natuur en grote eenheden natuur in ontwikkeling, en natuurverwevingsgebieden;
- Natuurverbindingsgebied is aldus een beleidsmatig begrip.

Natuurverwevingsgebied*

Een natuurverwevingsgebied is een aaneengesloten gebied:

- waar de functies landbouw, bosbouw, natuur nevengeschikt zijn en andere functies ondergeschikt zijn en waar landbouw, bosbouw en natuur gedifferentieerd voorkomen;
- waar de biologische waarde kan toenemen door middel van randvoorwaarden met betrekking tot het bestaande grondgebruik, waar het bestaande grondgebruik kan gegarandeerd blijven;
- waar een duurzame instandhouding van specifieke ecotopen kan worden gegarandeerd.
- Natuurverwevingsgebied is een beleidsmatig begrip.

Nederzettingsstructuur*

De nederzettingsstructuur is het patroon dat gevormd wordt door het geheel van alle bebouwingsvormen in een bepaald gebied. De nederzettingsstructuur van het buitengebied wordt beleidsmatig geoperationaliseerd door de

beleidscategorieën: de kernen (woonkernen en hoofddorpen, de gehuchten en linten, de verspreide bebouwing en de perifeer bebouwde landschappen).

Ontwikkelingsperspectief*

Een ontwikkelingsperspectief geeft aan welke mogelijkheden tot ruimtelijke ontwikkeling worden geboden aan een bepaalde activiteit.

Open ruimte*

De open ruimte omvat de gebieden waarin de onbebouwde ruimte overweegt. De open ruimtefragmenten verschillen naar vorm, functie en samenstelling. De open ruimte omvat de natuurlijke structuur, de agrarische structuur en de landschappelijke structuur. Open ruimte is een thematisch begrip.

Openruimtecorridor*

Een openruimtecorridor is een niet of weinig bebouwde ruimte in de buurt van sterk bebouwde gebieden. Een open ruimte corridor voorkomt het aan elkaar groeien van de bebouwde gebieden en verbindt structuurbepalende elementen van het buitengebied.

Plan van aanleg*

De plannen van aanleg worden in het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996 omschreven; bedoeld zijn het gewestplan, het algemeen plan van aanleg (A.P.A.) en bijzonder plan van aanleg (B.P.A.).

Recreatief medegebruik*

Vorm van openluchtrecreatie, die plaats vindt in een omgeving waar recreatie niet de hoofdfunctie is. Het recreatieve gebruik is in principe ondergeschikt aan de hoofdfunctie en het hoofdgebruik.

Richtinggevend gedeelte*

Het richtinggevend of indicatief gedeelte van een ruimtelijk structuurplan formuleert op basis van de analyse van de bestaande ruimtelijke structuur en de trends (het informatief gedeelte) en vanuit de uitgangshouding, een visie op de gewenste ruimtelijke ontwikkeling. In het richtinggevend gedeelte wordt de visie in ruimtelijke termen vertaald in ruimtelijke principes voor de gewenste ruimtelijke structuur en op basis van de ruimtelijke principes wordt een gewenste ruimtelijke structuur uitgewerkt voor de (vier) structuurbepalende componenten. Het indicatief of richtinggevend gedeelte van het Ruimtelijk Structuurplan is dat deel waarvan door de overheid slechts bij gemotiveerde beslissing kan afgeweken worden.

Ruimtelijk-economische structuur*

De ruimtelijk-economische structuur is de wijze waarop de verschillende ruimtelijke elementen van de economische structuur geordend zijn. Het omvat de gebieden waarbinnen economische activiteiten, vooral secundaire en tertiaire bedrijvigheden, een belangrijke rol spelen.

Ruimtelijke kwaliteit*

Het begrip ruimtelijke kwaliteit wordt opgevat als de waardering van de ruimte. Kwaliteit in de zin van 'waardering' spreekt een oordeel of een wenselijkheid uit. Ruimtelijke kwaliteit handelt niet in de eerste plaats om de hoedanigheid van het object op zich (de intrinsieke kenmerken van een landschap, van een binnenstad, van een stedelijke ruimte,...) maar om de waarde die eraan wordt gehecht. Die waardering wordt in belangrijke mate mee bepaald door de betrokkenheid van de beoordeler (bewoner, doelgroep, gemeenschap,...) en niet door de kenmerken van de ruimte zelf. Die waardering is sociaal-cultureel bepaald en is bijgevolg tijdsafhankelijk.

Ruimtelijk structuurplan*

Een ruimtelijk structuurplan is een plan waarin de keuzes met betrekking tot de ruimtelijk-structurele ontwikkeling van een bepaald gebied aangegeven worden, de ruimtelijke potenties worden belicht en waarin richtlijnen en organisatieprincipes voor grond- en ruimtegebruik worden aangegeven. Het heeft betrekking op het gehele grondgebied en op alle ruimtebehoevende activiteiten waarvan de ordening aan een respectievelijk bestuursniveau is toevertrouwd. Het beoogt tevens de bevordering van de doeltreffendheid en van de interne samenhang van het ruimtelijk beleid.

Sectoraal*

Een sectorale benadering is een benadering vanuit één bepaalde overheidssector zonder daarbij expliciet of impliciet rekening te houden met andere sectoren.

Structuurplanning*

Een dynamisch en continu proces van visie- en beleidsvorming met betrekking tot de kwaliteit van de ruimte en de realisatie ervan. Het tot stand komen van een structuurplan vormt het moment in dit proces waarop belangrijke uitspraken worden gedaan.

Structuurbepalende component*

De ruimtelijke eenheden die de ruimtelijke structuur bepalen en waarvoor een specifiek ruimtelijk beleid wordt vooropgesteld. Voor iedere structuurbepalende component worden doelstellingen, ontwikkelingsperspectieven en

instrumenten geformuleerd. De structuurbepalende componenten vormen, hoewel ze duidelijk van elkaar te onderscheiden zijn, een samenhangend geheel.

Verdichting*

Verdichting is één van de sleutelbegrippen in een ruimtelijk beleid waar openheid en stedelijkheid voorop staat. Verdichting betekent voor het ruimtelijk beleid in de stedelijke gebieden en de kernen van het buitengebied het volgende:

- het concentreren van het wonen en het werken in de stedelijke gebieden en de kernen van het buitengebied;
- het differentiëren van de woningvoorraad;
- het versterken van de multifunctionaliteit door verweving;
- het opleggen van minimale dichtheden;

Verkeersleefbaarheid*

De verkeersleefbaarheid verwijst naar een bepaalde toestand van een bepaald gebied, waarbij de draagkracht van het gebied al (niet-verkeersleefbaar) dan niet (verkeersleefbaar) overschreden wordt door de negatieve impact van het verkeer (zowel rijdend als stilstaand) dat er doorheen gaat of er zijn bestemming vindt.

Verweven*

Het verweven is het in elkaars nabijheid brengen van functies en activiteiten op een dusdanige wijze dat er ruimtelijke meerwaarden, vormen van synergie en complementariteiten ontstaan. De wijze waarop het verweven haalbaar is, heeft te maken met het karakter (hinder of positieve effecten die nabijheid van andere functies of gebruik teweegbrengen) en het structurerend vermogen van de activiteiten. Ruimtelijke meerwaarden zijn onder meer het concentreren van activiteiten en het creëren van ruimtelijke nabijheid met voordelen ten aanzien van bereikbaarheid en mobiliteit.

'Verweven' staat tegenover 'scheiden'. Beide begrippen hebben een duidelijke ruimtelijke betekenis. Het verweven of scheiden van functies en activiteiten hangt samen met het ruimtelijk schaalniveau waarop de ruimtelijke meerwaarden ontstaan. Het scheiden van activiteiten op het niveau van de gemeente (bv: een lokaal bedrijventerrein aan de rand van de kern) betekent het verweven van activiteiten op het niveau van Vlaanderen. Een aparte woonfunctie boven een commerciële functie betekent een scheiding op het niveau van het perceel maar een verweven van de functies op het niveau van de kern.

Woonkern *

Nederzettingskern in het buitengebied, die van structureel belang is binnen de provinciale nederzettingsstructuur. Een nederzettingsstructuur die als woonkern is geselecteerd staat in voor het opvangen van de taakstelling inzake bijkomende woonbehoeften voor de gemeente. Woonkern is een beleidsmatig begrip.

Woonpark:

Een woonpark is een woongebied waarin de gemiddelde dichtheid gering is en de groene ruimten verhoudingsgewijs een grote oppervlakte beslaan.

Zonevreemd bedrijf *

Een bedrijf, zijnde een gebouw, activiteit of functie, kan pas als zonevreemd worden beschouwd, wanneer zowel de juridische toets, met name het al dan niet overeenstemmen met bepaalde voorschriften, als de planologische toets, met name de (on)verenigbaarheid met verschillende activiteiten en functies, duidelijk daartoe besluiten.

Zonevreemde woning

Bestaande woning gelegen buiten een woonzone, zoals voorzien op een plan van aanleg, of buiten een goedgekeurde verkaveling.

SumColofon

datum opgesteld te gent op 2 december 2009

onder de algemene directie van Bart Canfyn, bestuurder

projectleider Patrick Maes, geograaf, ruimtelijk planner, vennoot

projectmedewerkers Elias De Vos, architect

SumContact

SumResearch nv
brussel@sum.be
gent@sum.be
www.sum.be